

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR STUDY OF SOCIAL EXCLUSION
AND INCLUSIVE POLICY

Department Profile

Address of the Centre

Center for Study of Social Exclusion and Inclusive Policy,
Shivaji University Campus,
Kolhapur

Department email/ - csseip@unishivaji.ac.in

Telephone number - 02312609399

Department url- <http://www.unishivaji.ac.in/cntsseip/>

Department Profile

Name of the Department: Centre for Study of Social Exclusion and Inclusive Policy

1) From the Desk of Head

Social Exclusion and inclusion' is an important term used in recent times by global thinkers and policy makers. This term studies the deficiencies and how to compensate for the development of groups and individuals who are deprived of development. The causes, processes and conditions of social deprivation in different countries globally are different. E.g. Geographical, historical, political, etc. Social deprivation hinders the development of the entire nation or country. As a result, poverty, unemployment, illiteracy, etc. is increasing in people's lives.

Globally, 'Exclusion' is found on the basis of race, gender, caste, religion, color, nationality, etc. Social Exclusion is a new concept used in recent times and it is constantly changing. Social inequality is at the core of this concept. Social Exclusion is the exclusion of certain individuals or individuals from the community from their basic rights and privileges. Rights that can be easily accessed or made available to other elements of the society, such as employment, shelter, health, education and training. Social Exclusion is a process whereby certain individuals or sections of society are denied equal opportunities and rights for their equality and development. As a result, individuals or individuals within those societies are not able to participate efficiently in social, economic and political processes. The European-centric approach to social Exclusion in India will not be seen through the labor market, but the background of caste and ethnicity needs to be taken into account in order to understand the debate about Exclusion in India. Therefore, the concept of social Exclusion has been proposed by Western thinkers. It is not presented in the Indian context. In India, social discrimination or discrimination is found on the basis of religion, caste, race and gender. On the contrary, there is the concept or ideology of 'social inclusion'. The idea that social inclusion should protect the natural and legitimate rights of human beings is reflected in the idea of social inclusion. Regardless of the race, caste, class, gender or any other reason, irrespective of the exclusion of a particular person or person in the society, all should receive equitable opportunities for human development and for that, positive efforts by all social elements and the state system are the core of social inclusion.

The Centre is continuously working on the issues of excluded sessions of community and trying to create a conceptual understanding related the Social Exclusion and Inclusion in Indian Context at academic level.

Prof. Dr. Jagan Karade
Director
Centre for Study of Social Exclusion
and Inclusive Policy

2) Brief History of the department along with present focus on academic & research

Center for the Study of Social Exclusion and Inclusive Policy, Shivaji University, Kolhapur is a new multi-disciplinary teaching and research center established in April, 2007 under the Xth plan of the UGC. Ever increasing growing exclusion from mainstream and discriminatory issues in the society, it has become the urgent requisite of the society to address these problems. Considering the need of Society the for the Study of Social Exclusion and Inclusive Policy undertakes research and teaching in the area of Social Exclusion, Discriminatory Studies and Inclusive Policies. The Centre also concentrates on conceptualizing and contextualizing discrimination, social exclusion and inclusion based on caste, ethnicity, gender and religion, etc. Center is working on various regional social issues. **The Center completed 22 Minor Research Projects. In context to conceptualization of social exclusion.** The field research is carried out on De-notified communities such as Kanjarbhat, Makadwala and Vadar communities, studies on slums and slum dwellers, impact of water pollution on fisherman communities, studies on Devdasi and Waghya Murali community and Matang community, gender issues, participation of marginalized communities in Panchayat raj, implementation of policies for SC and ST students, issues of man and wildlife conflict, dam affected people, etc.

The Center has organized various awareness and sensitization lectures, workshops and seminars on the burning social issues. Various stakeholders of the society, activists, NGO's, academicians, researchers and students participate in the Centre's activities. Till date Centre has organized **1 International Seminar on "Social Exclusion and inclusive Polices in South Asia" and 12 National Seminars, 01 State level Seminar and 01 National Symposium** on various issues, namely Gender based discrimination, Socio-economic status of Muslims in India, Accounting the Social Sector Development, Socio-economic Status of Minority Communities in India and Environmental Issues and Social Exclusion. Centre has organized 25 training and workshops on the current social themes such as Delimitation of Constituencies and Political Reservation, Suicides of Farmers in Maharashtra, Social Exclusion and Discrimination of Marginalized Community in India, De-notified and Nomadic Tribes, Impact of Globalization on Nature of Social Exclusion and Discrimination in Modern India, Role of NGO's in Socio-economic upliftment of Marginalized Communities, Dalit Atrocities in India, Socio-economic condition of Devdasi- Jogate & Waghya Murali, Rajamata Ahilya Devi Holkar : Life and work, Women Participation in Panchayat Raj Institution, Empowerment of Women through Self Help Groups. centre also organized **19 Special Guest lectures** on various issues like Development projects and Social Exclusion the challenges of harmonizing economics, education and Ecology, social exclusion in new economic era, Social Exclusion in Higher education, International finical and social Justice, micro insurances tool of finical inclusion, Rajamata Ahilaya Devi Holkar, Growth for Social and economic inclusion, etc

The focus of the center is to understand the nature and dynamics of exclusion and discrimination at both theoretical and empirical levels with a holistic perspective. The concern of the centre is to generate a database on weaker sections of the society and to deal with social issues of marginalized and deprived communities, i. e., scheduled castes and scheduled tribes, other backward classes and minorities. The Centre aims to formulate appropriate policies to eradicate the problems of social exclusion, discrimination and thus protect the rights of the deprived and marginalized sections of the society. Thus Centre for the Study of Social Exclusion and Inclusive Policy is studying and understanding, various

social, economic, political, cultural, religious and educational problems faced by the marginalized sections of the Society.

3) Vision-

Examining the effectiveness of existing policies for reducing the magnitude of Discrimination of Socially Discriminated and Excluded Groups /Communities in India, and to strive for establishing an egalitarian Society.

4) Mission

“To Develop into a ‘Centre of Excellence in Interdisciplinary Studies’ undertaking research projects in discriminatory studies and designing effective inclusive policies”

Goals:

1. To understand and conceptualize discrimination, exclusion and inclusion based on caste/ethnicity/gender and religion in India.
2. To build up a database on Social Exclusion and Discrimination and Inclusive Policies for SCs/STs/NTs/OBCs/Minorities and Women.
3. To introduce courses in Social Exclusion and Inclusive Policies at post-graduation.

5) Core Values of the Departments.

6) Academic Programs offered with Intake.

Sr.No	Academic Programs offered	Intake.
1.	Post Graduate Diploma in Social Exclusion and Inclusive Policy	30

7) Outcome base Education

Program we offered - Post Graduate Diploma in Social Exclusion and Inclusive Policy

a) PROGRAM EDUCATIONAL OBJECTIVES (PEO)

1. *To conceptualize discrimination, exclusion based on caste, ethnicity, class, gender, religion and region.*
2. *To develop understanding of the nature and dynamics of discrimination and exclusion.*
3. *To study constitutional provisions and legislation designed to overcome the problem of discrimination and exclusion.*
4. *To study the theory and practice of various inclusive policies.*
5. *To develop understanding of discrimination at the empirical level.*

b) OUT COMES OF THE PROGRAM

Students completing this Program will be able to:

1. *To conceptualize and define discrimination and exclusion based on the caste, ethnicity, class , gender , religion and region*
2. *Describe the nature and dynamics of Social Exclusion and Discrimination in Indian context.*
3. *Apply knowledge of constitutional provisions , legislation and Inclusive policy in the maintenance of social justices .*
4. *Analysis the social, economic and political factors influenced on exclusion and inclusion process.*
5. *Critical review of existing inclusive policy with reference to in Indian Governmental policies for the inclusion of excluded communities.*
6. *Develop understanding of discrimination at the empirical level through research projects and develop alternative inclusive policy.*

c. CBCS with course Structure Nil

Paper no	Course Title	Teaching hours per week	Credits
Nil	Nil	Nil	Nil

8) Faculty Details (Details of the faculty in one page)

Name	Dr. Nilisha P.Desai			
Contact no	8308931966			
E-mail ID	nilishaenv@gmail.com			
Designation	Asst.Professor cum Asst.Director			
Research Areas	Environement and Social Exclusion			
No of Research papers published in last 5 years	02			
Research Projects in last 5 years (Give details)	Completed:0		Ongoing0	
Books Published (Details)				
Patents/ IPR	Nil			
No of Research papers published in National/International Conference	Citation	H-Index	i10-index	RG Score
	4	2	Nil	3.4
Total no of Ph.D. Students	Awarded		Working	
	Nil		Nil	
Visits Abroad	Nil			
National/International Awards	Nil			
Selected Publications (10)	Nil			

Name	Mr. Avinash Gulab Bhale			
Contact no	9604610919			
E-mail ID	avinash.bhale@gmail.com			
Designation	Asst. Professor cum Asst. Director			
Research Areas	Social Exclusion, forest and Tribal issues, Dalit Issues , Social Intervention			
No of Research papers published in last 5 years	3			
Research Projects in last 5 years (Give details)	Completed: 3		Ongoing- 2	
Books Published (Details)	3 books are in the process of publication			
Patents/ IPR	Nil			
No of Research papers published in National/International Conference	Citation	H-Index	i10-index	RG Score
	2	1	Nil	Nil
Total no of Ph.D. Students	Awarded		Working	
	Nil		Nil	
Visits Abroad	Nil			
National/International Awards	Nil			
Selected Publications (10)	Nil			

9) Details of Research Laboratories & infrastructure with photographs.

Library – Total Books- 2640

Internet Facilities Available for Staff and Students

01 calss room.

10) SET/NET Qualified Students.

Sr.No	Name of Student	SET	NET
1.	Baburao Gurkhe	Yes	No
2.	Sankar Haridas Pawar	Yes	Yes
3.	Sushant Upadhya	Yes	Yes
4.	Salil Omprakash Kalame	Yes	No

11) Details of Students Placements.

Most students are making preparations for MPSC and UPSC Exams, And Few doing Preparations for SET and NET Exams. Majority student cleared competitive exam before courses completed.

All passed out student placed in variety of field, from Shivaji University, local news houses, few students are engaging in self employment.

12) Details of MoUs and Linkages. No MoUs

13) Extra curricular and Extension activities.

Type of extension work/Activity programme undertaken	Brief Outline/field action undertaken	Number of Participants
		XII plan , 2017-18,2018-19
Dr. Nilisha Desai was invited by Vasundhara Foundation and MITRA organized International Vasundhara Film festival.	Dr. Nilisha Desai was invited As a resource person to talk about the environment and Social Exclusion gave lectures	1500 citizens
Special lecture for management student CIBER college Kolhapur	Dr. Nilisha Desai was invited as a resource person to talk on environmental degradation and social exclusion	600 student 10 faculty
BARTI, Pune government of Maharashtra Social Justice Department run “Samatadut” programme in society. The Aim of this programme is to create an equal society	Mr. Avinash Bhale was invited to have interaction with Police Patil and Women Asha Workers to sensitize them on the issues of and Caste based discrimination and Social Justice. 3 sessions at different Taluka took place	350 police Patils , 400 women Asha workers
BARTI, Pune government of Maharashtra Social Justice Department run Activities for Celebrating Indian constitution days in colleges across Kolhapur, Satara and Sangali District	Mr. Avinash Bhale was invited as a resource person and Judge.	Sangali – 1500 student, Kolhapur – 1300, Satara – 1300
Valchand College , Nipani, Karnataka	Mr. Avinash Bhale was invited as a resource person to talk on “Social Exclusion in Indian Context”	900 students
Interaction with Shahaji college NSS volunteers	Mr. Avinash Bhale was invited for Validatory speaker for NSS rural camp organized by Shhaji College Kolhapur on Rural development and Social inclusion	60 student volunteers and 700 villagers
On the 17th Feb 2016 public lecture was organized by Centre for Study of Social Exclusion and Inclusive Policy along with Dr. Babasaheb Ambedkar 125th Jayanti Celebration committee, Satara at LBS College, Satara.	Topic – Challenges in front of Higher education in 21st Century Resource Person – Dr. Sukhadeo Thorat, Chairman, ICSSR, New Delhi.	800 Ambedkarite Activist, 200 students
Rights of Person with Disability Act 2016 orientation for principle Sangli districts	Lead college D.Y Patil collage invited Mr. Avinash Bhale as a resources person to talk on accessibility and rights of person with disability and role of educational institutes	60 principles and 100 teachers
Total Participants		9780

14) List of Distinguished Alumni.

Dr. Baburao Gurakhe
Mr. Sankar Haridas Pawar
Mr. Sushant Upadhya
Mr. Salil Omprakash Kalame
Dr. Nitin Randive

15) Future roadmap of the department.

Research –

1. To undertake Research Projects on emerging issues related to Social Exclusion, Discrimination and Inclusive Policy.
2. To undertake action research on various government's social inclusion schemes to identify the gaps in implementation

Academic

1. MOUs with International educational Institutes
2. 'To start M. Phil. / Ph. D. and M.A.Courses.
3. To initiate collaborative activities along with other university departments, universities
4. To initiate orientation courses and Certificate Courses for different stakeholders including political leaders, Social Activists, parliamentarians etc.
5. To organize International / National Seminar/ Workshop

Extension activities

1. MoU with international funding organization and corporate s.
2. To initiate collaborations with Community based organization
3. To create a platform for the Excluded community to get access to government Policies in true senses with collaboration of the Social Justices department.
4. To develop and implement projects on economic inclusion with collaboration of corporate and government stakeholders.
5. To Develop module of Social Inclusion through strategic intervention at local level

Data Centre –

1. To initiate censes data centre at Shivaji University, Kolhapur
2. To develop a database on social discrimination from various authentic sources.

Publication

1. To publish booklets/ occasional papers on emerging social and environmental issues.
2. To publish research conducted in XI and XII plan in the centre
3. To Published ITC martial and module for the Extension activities

16) Media coverage of the Department.

अंधश्रद्धा शोषण परंपरेचा भाग

प. टा. प्रतिनिधी, कोल्हापूर

समाजातील अंधश्रद्धा हा शोषण परंपरेचा एक भाग आहे. त्यामुळे सशक्त व बलशाली समाजनिर्मितीसाठी वैज्ञानिक दृष्टीकोनाची रुजवात होणे आवश्यक आहे. तर्कनिष्ठ बुद्धिप्रामाण्यवाद हा आपल्या जीवनशैलीचा भाग बनल्यास समाजातील अंधश्रद्धांचे निराकरण शक्य आहे, असे प्रतिपादन असे प्रतिपादन ज्येष्ठ विचारवंत प्रा. श्याम मानव यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्राच्या वतीने 'महाराष्ट्र नरबळी आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अघोरी प्रथा व जादूटोणा प्रतिबंध व उच्चाटन कायदा २०१३' या विषयी एक दिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळेत ते बोलत होते. अध्यक्षस्थानी कुलसचिव डॉ. व्ही. डी. नांदवडेकर होते. इतिहास विभागात कार्यशाळा झाली.

प्रा. मानव म्हणाले, 'धर्माला कोणाचाही विरोध असण्याचे कारण नाही, तथापि, धर्माच्या नावाने आणि त्याच्या आधारावर होणाऱ्या शोषणाला आमचा

शिवाजी विद्यापीठाच्या इतिहास विभागामध्ये झालेल्या एक दिवसीय कार्यशाळेत बोलताना प्रा. श्याम मानव. व्यासपीठावर कुलसचिव डॉ. व्ही. डी. नांदवडेकर, प्रा. नंदा पारेकर.

विरोध आहे. समाजात पसरलेल्या विविध अंधश्रद्धा या शोषण परंपरेचाच एक भाग आहे. त्यामुळे २००५ सालापासून सुरू झालेल्या या कायद्याचा प्रवास डिसेंबर २०१३ मध्ये मंजूर होऊन पूर्ण झाला. असा कायदा आजपर्यंत जगातील कोणत्याही देशात तसेच महाराष्ट्राव्यतिरिक्त कोणत्याही राज्यात अंमलात आलेला नाही. कायद्याची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी दक्षता अधिकारी यांची असणार आहे. त्यासाठी त्यांना प्रशिक्षणही दिले जाते. या कायद्याची उत्तम अंमलबजावणी झाली, तर महाराष्ट्राचे चित्र बदलू शकते. आचार्य धर्माधिकारी यांच्या संपर्कापुढे माझ्या मनात तर्कशुद्ध विचारसरणीची बीजे रोवली गेली. त्यानंतर १९८२ साली अनिसची स्थापना

झाली आणि या माध्यमातून लोकजागृतीचे विविध उपक्रम हाती घेण्यात आले. वैज्ञानिक दृष्टीकोन रुजल्यामुळेच युरोप किंवा पारश्चात्य समाज अधिक प्रगतशील होऊ शकला.

अध्यक्षस्थानावरून बोलताना कुलसचिव डॉ. नांदवडेकर म्हणाले, 'अंधश्रद्धा निर्मूलन करावयाचे झाल्यास विद्यार्थ्यांत अगदी लहानपणापासून निखळ वैज्ञानिक दृष्टीकोन रुजविणे समाजहिताचे आहे. विज्ञाननिष्ठ समाजनिर्मिती एकदा झाली की, प्रगतीचे दरवाजे त्या समाजासाठी खुले होतात.'

प्राचार्य डॉ. टी. एस. पाटील यांनीही मनोगत व्यक्त केले. यावेळी डॉ. आर. जी. दांडगे, ज्येष्ठ पत्रकार दशरथ पारेकर, डॉ. एम. ए. अनुसे, डॉ. एन. पी. सोनजे, उदय गायकवाड, प्रा. पद्मजा पाटील, डॉ. अक्वीश पाटील यांच्यासह विद्यार्थी उपस्थित होते.

अभ्यास केंद्राच्या समन्वयक डॉ. नंदा पारेकर यांनी प्रास्ताविक केले. सहायक संचालक डॉ. एन. पी. देसाई यांनी सूत्रसंचालन केले, ए. जी. भाले यांनी आभार मानले.

द. सकाळ
८/१२/१८

बुद्धिप्रामाण्यवाद जीवनशैलीचा भाग व्हावा

श्याम मानव : शिवाजी विद्यापीठात एकदिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळा

कोल्हापूर, ता. ७ : 'सशक्त व बलशाली समाजनिर्मितीसाठी समाजात वैज्ञानिक दृष्टिकोन रुजणे आवश्यक आहे. तर्कनिष्ठ बुद्धिप्रामाण्यवाद जीवनशैलीचा भाग बनल्यास समाजातील अंधश्रद्धांचे निराकरण शक्य आहे,' असे प्रतिपादन ज्येष्ठ विचारवंत प्रा. श्याम मानव यांनी आज येथे केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्रातर्फे 'महाराष्ट्र नरबळी आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अघोरी प्रथा व जादूटोणा प्रतिबंध व उच्चाटन कायदा २०१३' याविषयी एकदिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळा झाली. त्या वेळी बीजभाषक म्हणून

श्याम मानव

प्रा. मानव बोलत होते. अध्यक्षस्थानी कुलसचिव डॉ. विलास नांदवडेकर होते.

प्रा. मानव म्हणाले, "धर्माला कोणाचाही विरोध असण्याचे कारण नाही, तथापि धर्माच्या नावाने आणि त्याच्या आधारावर होणाऱ्या शोषणाला आमचा विरोध आहे. समाजात पसरलेल्या विविध अंधश्रद्धा या शोषण परंपरेचाच एक भाग आहे. त्यामुळे २००५ पासून सुरू झालेल्या या कायद्याचा प्रवास डिसेंबर २०१३ मध्ये मंजूर होऊन पूर्ण झाला. असा कायदा

आजपर्यंत जगातील कोणत्याही देशात तसेच महाराष्ट्राव्यतिरिक्त कोणत्याही राज्यात अंमलात आलेला नाही. या कायद्याची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी दक्षता अधिकारी यांची असणार आहे. त्यासाठी प्रशिक्षणही दिले जाते."

प्राचार्य डॉ. टी. एस. पाटील यांनी मनोगत व्यक्त केले. डॉ. नंदा पारेकर यांनी प्रास्ताविक केले. डॉ. आर. जी. दांडगे, ज्येष्ठ पत्रकार दशरथ पारेकर, डॉ. एम. ए. अनुसे, डॉ. एन. पी. सोनजे, उदय गायकवाड, प्रा. पद्मजा पाटील, डॉ. अक्वीश पाटील उपस्थित होते. डॉ. एम. पी. देसाई यांनी सूत्रसंचालन केले. ए. जी. भाले यांनी आभार मानले.

- 5 JAN 2017

जन्मसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

लोकमत

निर्भय होऊन जाव विचारावा

राजश्री साकळे : शिवाजी विद्यापीठातील व्याख्यान

कोल्हापूर : पुरुषसत्ताक विचारसरणी आणि संस्कार प्रामुख्याने अत्याचारांना कारणीभूत असतात. स्त्रियांनी निर्भय होऊन अशा प्रवृत्तींना जाव विचारावा पाहिजे, असे प्रतिपादन शारीरबोध संस्थेच्या अध्यक्षा राजश्री साकळे यांनी मंगळवारी येथे केले.

क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंतीनिमित्त शिवाजी विद्यापीठात आयोजित केलेल्या व्याख्यानात त्या बोलत होत्या. अध्यक्षस्थानी डॉ. पयजा पाटील होत्या. विद्यापीठातील सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र व इतिहास अधिविभागातर्फे आयोजित या व्याख्यानाचा विषय 'कामाच्या ठिकाणी होणारा लैंगिक छळ व प्रतिबंध' असा होता.

अध्यक्षा साकळे म्हणाल्या, लैंगिक छळ हा भांडवली व्यवस्थेचा भाग आहे, जिथे महिलांकडे उपभोगाची वस्तू म्हणून पाहिले जाते.

शिवाजी विद्यापीठात मंगळवारी क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंतीनिमित्त झालेल्या कार्यक्रमात शारीरबोध संस्थेच्या अध्यक्षा राजश्री साकळे यांनी मार्गदर्शन केले. यावेळी डावीकडून डॉ. पयजा पाटील, डॉ. एन. डी. पारेकर उपस्थित होत्या.

कायद्याची अंमलबजावणी करताना महिलांच्या अधिकारांचे आपण संरक्षण व संवर्धन करतो.

पुरुषसत्ताक विचारसरणी आणि संस्कार प्रामुख्याने अशा अत्याचारांना कारणीभूत असतात. स्त्रियांनी निर्भय होऊन अशा प्रवृत्तींना जाव विचारावा पाहिजे. कायद्याच्या योग्य

अंमलबजावणीसाठी जनजागृतीची गरज आहे. कार्यक्रमात अभ्यास केंद्राच्या समन्वयक डॉ. एन. डी. पारेकर यांनी प्रस्ताविक केले. डॉ. एन. पी. देसाई यांनी स्वागत केले. अविनाश भाले यांनी आभार मानले. (प्रतिनिधी)

जन्मसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

17 JAN 2017

लोकमत

'सामाजिक वंचितता' केंद्राची कार्यशाळा

कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठातील सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्राने शुक्रवारी (दि. २०) एकदिवसीय कार्यशाळा आयोजित केली आहे. 'लैंगिक अल्पसंख्याक व सामाजिक वंचितताकरण' असा कार्यशाळेचे विषय आहे. विद्यापीठातील गणित विभागाच्या रामानुजन हॉलमध्ये सकाळी साडेदहा वाजता कार्यशाळेचे उद्घाटन होईल. त्यात बिंदुमाधव खिरे (पुणे), मीना शेषू (सांगली), प्रा. डॉ. राजन गवस, डॉ. जगन कराडे (शिवाजी विद्यापीठ), गौरी सावंत (मुंबई) हे मार्गदर्शन करणार आहेत.

जन्मसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

21 JAN 2017

महाराष्ट्र टाईम्स

सामाजिक वंचितता विषयावर कार्यशाळा

कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठाच्या सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यासकेंद्रामार्फत 'लैंगिक अल्पसंख्याक व सामाजिक वंचितता' या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. समपथिक ट्रस्टचे प्रमुख बिंदुमाधवजी खिरे यांच्या हस्ते झाले. अध्यक्षस्थानी डॉ. रमेश दांडगे होते. यावेळी समाजशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. जगन कराडे यांनी 'मानवनिर्मित तृतीयपंथी आणि सामाजिक शास्त्रीय अभ्यास' अशी मांडणी केली. डॉ. एन. डी. पारेकर, डॉ. एन. पी. देसाई, ए. जी. भाले, शरद पाटील, श्रीधर साळोखे, रियाज कुरेशी यांनी संयोजन केले.

21 JAN 2017

जलसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

तरुण भारत

तृतीयपंथीयांना आजही नकारात्मक वागणूक

शिवाजी विद्यापीठातील कार्यक्रमात बिंदूमाधवजी खिरे यांचे प्रतिपादन

प्रतिनिधी
कोल्हापूर

समाजामधून तृतीयपंथीयांना मिळणारी नकारात्मक वागणूक, नोकरीच्या संधी न मिळणे, यामुळे हा घटक समाजाकडे सकारात्मक दृष्टीकोनातून पाहू शकत नाही. यामध्ये बदल घडवून आणण्याची गरज आहे. त्यासाठी त्यांना स्वीकारण्याची गरज आहे, असे प्रतिपादन विचारवंत बिंदूमाधवजी खिरे यांनी केले. शिवाजी विद्यापीठात आयोजित कार्यक्रमात ते बोलत होते.

शिवाजी विद्यापीठाच्या सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यासकेंद्रामार्फत लैंगिक अल्पसंख्याक व सामाजिक वंचितता या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यशाळेचे उद्घाटन समपथिक टस्ट पुणे येथील बिंदूमाधवजी खिरे यांच्या बीजभाषणाने झाले. उद्घाटनाच्या सत्राचे

अध्यक्षपद डॉ. रमेश दांडगे यांनी भूषवले. बीजभाषणामध्ये खिरे यांनी लैंगिक अल्पसंख्याक व त्यांचे प्रकार यथेष्ट उदाहरणे देऊन लैंगिक अल्पसंख्याक वर्गामध्ये जे जन्मताच लैंगिकतेच्या चौकटीत बसत नाहीत त्यांची वर्गवारी प्रामुख्याने शारीरिक लिंग, लिंगभाव, लैंगिक ओढा या तीन घटकावर अवलंबून आहे. आज समाजामध्ये लैंगिक अल्पसंख्याकांची आवश्यकता काय, त्यांच्या अस्तित्वाची गरज काय, असे प्रश्न उपस्थित केले जात आहेत. लिंग भाव काय आहे, तो स्वीकारणे, आणि समाजामध्ये उभे राहणे, हा एक गहन प्रश्न आहे, असेही त्यांनी यावेळी नमुद केले.

दुपारच्या सत्रामध्ये सुधीर आणि रावसाहेब या दोन तृतीयपंथींनी आपले प्रश्न मांडले. त्यांना स्वतःच्या अस्तित्वाबद्दल असणारी संदिग्धता, समाजाला त्यांच्याबद्दल असणारी

संदिग्धता मोठी आहे. त्यांना समाजाबरोबरच घरच्यांकडून अपेक्षा आहेत. समाजाने आम्हाला स्वीकारलं पाहिजे, अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली.

तिसऱ्या सत्रात समाजशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. जगन कराडे यांनी मानवनिर्मित तृतीय पंथी आणि सामाजिक शास्त्रीय अभ्यास अशी मांडणी केली. यामध्ये त्यांनी अंधश्रद्धा ही तृतीयपंथी व्यक्ती निर्माण करण्यास कशी कारणीभूत ठरते, त्याबद्दल उदाहरणे देऊन तृतीयपंथीचे समावेशन किंवा पुनर्वसन हा मुख्य प्रश्न नसून अशा व्यक्ती निर्माण करण्यासाठी कारणीभूत असलेल्या अंधश्रद्धा ही खरी सामाजिक समस्या आहे, असेही त्यांनी सांगितले. या कार्यक्रमासाठी डॉ. एन. डी. पारेकर, डॉ. एन. पी. देसाई, ए. जी. भाले, शरद पाटील, श्रीधर साळोखे, रियाज कुरेशी यांनी सहकार्य केले.

7 MAR 2018

सकाळ

जलसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

मनभेद न ठेवणारे डॉ. बाबासाहेब

प्रा. हरी नरके : इतिहास अधिविभागात दोनदिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र

कोल्हापूर, ता. ६ : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे त्यांच्या समकालीनांसमवेत वैचारिक मतभेद असले तरी वैयक्तिक मनभेद कधीही बाळगले नाहीत, हे त्यांचे सर्वात मोठे वैशिष्ट्य आहे, असे प्रतिपादन ज्येष्ठ विचारवंत प्रा. हरी नरके यांनी आज येथे केले.

शिवाजी विद्यापीठाचा इतिहास अधिविभाग व सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचे समकालीन (समानता आणि मतभिन्नता - एक अभ्यास) या विषयावर दोनदिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र आयोजित केले आहे. या चर्चासत्राच्या उद्घाटन समारंभात बीजभाषक म्हणून ते बोलत होते. इतिहास अधिविभागाच्या सभागृहात झालेल्या

या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी विद्यापीठाच्या मानव्यविद्या विद्याशाखेच्या अधिष्ठाता डॉ. भारती पाटील होत्या.

प्रा. नरके म्हणाले, डॉ. बाबासाहेब आणि त्यांचे समकालीन असे म्हटले की, सर्वप्रथम त्यांचे आणि महात्मा गांधी यांच्या संबंधांचा विचार पुढे येतो. या दोन्ही व्यक्ती आपापल्या ठिकाणी मोठ्या होत्या. या दोघांच्याही मोठेपणात, दोघांच्याही विकासात त्यांचा परस्परांचा अत्यंत मोलाचा वाटा होता, ही बाब लक्षात घेतली पाहिजे. घटना समितीमध्ये बाबासाहेबांना आणण्यासाठी बॅ. जयकरांच्या रिक्त जागेवर त्यांना निवडून आणण्यास गांधींनी सांगितले आणि काँग्रेसने बाबासाहेबांना बिनविरोध निवडून दिले. तत्पूर्वी,

प्रा. हरी नरके.

बाबासाहेबांनी गांधी आणि काँग्रेसने अस्पृश्यांचे काय केले? हा ग्रंथ लिहिल्याने काँग्रेसमध्ये त्यांच्याविषयी नाराजी स्वाभाविक होती. तथापि, घटनासमितीसमोर भाषण करताना बाबासाहेबांनी सर्व सदस्यांना असे आवाहन केले की, आपण सर्वजण कुठल्या ना कुठल्या गटाचे नेते आहोत; पण आता आपण आपले सारे गटतट विसरून एकदिलाने काम करू.

बाबासाहेबांच्या या आवाहनाने समस्त काँग्रेसजन चकित झाले होते. त्यांनी बाबासाहेबांच्या भूमिकेचे स्वागत केले.

डॉ. भारती पाटील यांनीही मनोगत व्यक्त केले. इतिहास अधिविभाग प्रमुख डॉ. नंदा पारेकर यांनी स्वागत केले. समन्वयक डॉ. अविनाश पाटील यांनी परिचय करून दिला. सह-समन्वयक डॉ. अविनाश भाले यांनी आभार मानले. डॉ. नीलांबरी जगताप यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. अरुण भोसले, ज्येष्ठ पत्रकार दशरथ पारेकर, प्रा. सुरेश शिपूरकर, प्रा. व्यंकाय्या भोसले, प्रा. गौतमीपुत्र कांबळे, डॉ. टी. एस. पाटील, डॉ. ओमप्रकाश कलमे, डॉ. चंद्रकांत कुरणे, डॉ. कविता गगराणी उपस्थित होते.

कृतिशील जातीनिर्मूलन हवे

इतिहास विभागात आयोजित चर्चासत्रात प्रा. हरी नरके यांचे मत

म. टा. प्रतिनिधी, कोल्हापूर

'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे त्यांच्या समकालीनांसमवेत वैचारिक मतभेद असले तरी वैयक्तिक मनभेद कधीही बाळगले नाहीत, हे त्यांचे सर्वात मोठे वैशिष्ट्य होते,' असे प्रतिपादन ज्येष्ठ विचारवंत प्रा. हरी नरके यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाचा इतिहास विभाग व सामाजिक चिंतना व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचे समकालीन (समानता आणि मतभिन्नता-एक अभ्यास)' या विषयावर आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्राच्या उद्घाटन सत्रात ते बीजभाषक म्हणून बोलत होते. इतिहास विभागाच्या सभागृहात झालेल्या कार्यक्रमाच्या अभ्यासस्थानी विद्यापीठाच्या मानव्यविद्या विद्याशाखेच्या अधिष्ठाता डॉ. भारती पाटील होत्या.

बाबासाहेबांच्या समकालीन संदर्भांचा अभ्यास करताना स्त्री-पुरुष समता, सृजनशील ज्ञाननिर्मिती आणि कौशल्य विकास, कृतिशील जातिनिर्मूलन, चिकित्सा आणि लोकशाही मूल्यांचे

जोपासना या पंचसूचीचा आधार अभ्यासकांनी घेण्याची आवश्यकता प्रा. नरके यांनी बोलून दाखवली.

प्रा. नरके म्हणाले, 'बाबासाहेब आणि त्यांचे समकालीन म्हटले की, सर्वप्रथम त्यांचे आणि महात्मा गांधी यांच्या संबंधांचा विचार पुढे येतो. या दोन्ही व्यक्ती आपापल्या ठिकाणी मोठ्या होत्या. त्या काळावर त्यांनी स्वतःची नाममुद्रा उमटविलेली आहेच. पण या दोघांच्याही मोठेपणात, दोघांच्याही विकासात त्यांचा परस्परांचा अत्यंत मोलाचा वाटा होता. ही बाब लक्षात घेतली पाहिजे. तीच बाब काँग्रेस अर्थात् तत्कालीन काँग्रेसचे नेते जवाहरलाल नेहरू, वल्लभभाई पटेल, डॉ. राजेंद्रप्रसाद आणि मौलाना आझाद यांच्या आंबेडकरांशी असलेल्या संबंधांच्या बाबतीतही होते. घटना समितीमध्ये बाबासाहेबांना आणण्यासाठी

प्रा. हरी नरके

बॅरिस्टर जयकरांच्या रिक्त जागेवर त्यांना निवडून आणण्यास गांधींनी सांगितले आणि काँग्रेसने बाबासाहेबांना विनविरोध निवडून दिले. तत्पूर्वी, १९४२ मध्ये बाबासाहेबांनी 'गांधी आणि काँग्रेसने अस्पृश्यांचे काय केले?' हा ग्रंथ लिहिल्याने काँग्रेसमध्ये त्यांच्याविषयी नाराजी स्वाभाविक होती. तथापि, घटना समितीसमोर भाषण करताना बाबासाहेबांनी सर्व सदस्यांना असे आवाहन केले की, आपण सर्वजण कुठल्या ना कुठल्या गटाचे नेते आहोत, पण आता आपण आपले सारे गटतट विसरून, सारे मतभेद बाजूला ठेवून एकत्र येऊ या आणि येथून पुढे शतकानुशतके भावी पिढ्यांना मार्गदर्शक ठरेल, अशी घटना एकदिलाने निर्माण करू या. बाबासाहेबांच्या या आवाहनाने समस्त काँग्रेसजन चकित झाले होते. त्यांनी बाबासाहेबांच्या भूमिकेचे स्वागत केले. ते म्हणाले की, एक गोष्ट लक्षात घेतली पाहिजे ती म्हणजे घटना समितीत काँग्रेसचे ८२ टक्क्यांहून अधिक बहुमत असूनही त्यात विरोधकांनाही स्थान देण्याचे औदार्य त्यांनी दाखविले. त्याचप्रमाणे हजरजबाबी युक्तिवाद करून

आपल्या विरोधकांनाही म्हणणे पटवून देऊन मतपरिवर्तन घडवून आणण्याचे बाबासाहेबांचे कौशल्यही वादातीत होते. याच प्रचिती घटना समितीत वेळोवेळी आलेली आहे. त्यामुळेच भारताच्या बहुविधतेच्या संस्कारांचे जतन करण्याच्या भूमिकेतून परंपरा व परिवर्तन यांचा मेळ घालणारी राज्यघटना स्वतंत्र भारताला लाभली, असे गौरवोद्गारही त्यांनी काढले.

अध्यक्षीय मनोगत डॉ. भारती पाटील यांनी व्यक्त केल्या. यावेळी इतिहास अधिविभाग प्रमुख डॉ. नंदा पारेकर यांनी स्वागत व प्रस्ताविक केले. समन्वयक डॉ. अविनाश पाटील यांनी परिचय करून दिला. सह-समन्वयक डॉ. अविनाश भाले यांनी आपार मानले. डॉ. नीलांबरी जगताप यांनी सूत्रसंचालन केले. यावेळी माजी अधिविभाग प्रमुख डॉ. अरुण भोसले, ज्येष्ठ पत्रकार दशरथ पारेकर, प्रा. सुरेश शिर्पुरकर, प्रा. व्यंकटपा भोसले, प्रा. गौतमीपुत्र कांबळे, डॉ. टी.एस. पाटील, डॉ. ओमप्रकाश कलमे, डॉ. चंद्रकांत कुरणे, डॉ. कविता गगराणी यांच्यासह अनेक संशोधक, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

जनसपक कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
1.1 MAR 2018
पुण्यनगरी

अहिल्यादेवी होळकर यांच्यावर परिसंवाद

कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठाच्या अहिल्यादेवी होळकर अध्यासन, सामाजिक वचिंतता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र आणि छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. १२ व १३ मार्च रोजी 'राजमाता अहिल्याबाई होळकर-जीवन व कार्य' या विषयावर दोनदिवसीय परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले आहे. प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. चंद्रकांत अभंग उपस्थित राहणार आहेत, तर अध्यक्षस्थान प्राचार्य डॉ. ए. बी. राजगे भूषविणार आहेत. विनया खडपेकर, संजय सोनवणी, डॉ. यशपाल भिंगेजी, डॉ. तानाजी हवालदार, प्रा. काशीलिंग गावडे, प्रा. महेश घाडगे, डॉ. किशोर खिलारे, श्रीमती निलांबरी गाणू, डॉ. पद्माकर प्रभूणे, डॉ. महेश कार्ला, श्रीमती छाया राजे इत्यादी तज्ज्ञ व्यक्ती अहिल्यादेवी होळकर यांच्या कार्यासंबंधीच्या पैलूवर विविध दृष्टिकोनातून मांडणी करणार आहेत. परिसंवादाचे आयोजन शिवाजी विद्यापीठाच्या इतिहास अधिविभागातील सभागृहामध्ये करण्यात आले आहे. तरी या परिसंवादामध्ये सहभागी व्हावे, असे आवाहन प्रा. डॉ. एन. डी. पारेकर व डॉ. निलांबरी जगताप यांनी केले आहे.

जनसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
1 1 MAR 2018
महाराष्ट्र टाइम्स

विद्यापीठात उद्यापासून परिसंवाद

कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठाच्या अहिल्यादेवी होळकर अध्यासन, सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र आणि छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र यांच्या यांच्या संयुक्त विद्यमाने १२ व १३ मार्च रोजी राजमाता अहिल्याबाई होळकर-जीवन व कार्य या विषयावर दोनदिवसीय परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले आहे. शिवाजी विद्यापीठाच्या इतिहास अधिविभागातील सभागृहामध्ये हा कार्यक्रम होणार आहे. यावेळी डॉ. चंद्रकांत अभंग प्रमुख उपस्थित राहणार आहेत. तर अध्यक्षस्थानी प्राचार्य. डॉ. ए. बी. राजगे भूषविणार आहेत.

परिसंवादामध्ये विनया खडपेकर, संजय सोनवणी, डॉ. यशपाल भिंगेजी, डॉ. तानाजी हवालदार, प्रा. काशिलिंग गावडे, प्रा. महेश घाडगे, डॉ. किशोर खिलारे, निलांबरी गानू, डॉ. पद्माकर प्रभुणे, डॉ. महेश कार्ला, श्रीमती छाया राजे सहभागी होणार आहेत. परिसंवादामध्ये सहभागी व्हावे, असे आवाहन प्रा. डॉ. एन. डी. पारेकर यांनी केले आहे.

1 1 MAR 2018
पुढारी

शिवाजी विद्यापीठात उद्यापासून परिसंवाद कोल्हापूर : प्रतिनिधी

शिवाजी विद्यापीठाच्या अहिल्यादेवी होळकर अध्यासन, सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र आणि छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र यांच्यावतीने सोमवारी (दि. १२) आणि मंगळवारी (दि. १३) रोजी 'राजमाता अहिल्याबाई होळकर-जीवन व कार्य' या विषयावर दोनदिवसीय परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले आहे. या परिसंवादाचे उद्घाटन कार्यक्रमास डॉ. चंद्रकांत अभंग प्रमुख पाहुणे असतील तर अध्यक्षस्थानी प्राचार्य. डॉ. ए. बी. राजगे असणार आहेत.

दोन दिवसांच्या परिसंवादामध्ये विनया खडपेकर, संजय सोनवणी, डॉ. यशपाल भिंगेजी, डॉ. पद्माकर प्रभुणे, डॉ. महेश कार्ला, छाया राजे आदी तज्ज्ञ मान्यवर अहिल्यादेवी होळकर यांच्या कार्यासंबंधीच्या पैलूंवर विविध दृष्टिकोनातून मांडणी करणार आहेत. परिसंवाद इतिहास अधिविभागातील सभागृहामध्ये होणार आहे. परिसंवादामध्ये प्राध्यापक, संशोधक, विद्यार्थी व सामाजिक कार्यकर्त्यांनी सहभागी व्हावे, असे आवाहन प्रा. डॉ. एन. डी. पारेकर व डॉ. निलांबरी जगताप यांनी केले आहे.

जनसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
12 MAR 2018
सकाळ

अहल्याबाई जीवन व कार्यावर उद्यापासून परिसंवाद

कोल्हापूर, ता. ११ : शिवाजी विद्यापीठाच्या अहल्यादेवी होळकर अध्यासन, सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र आणि छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र यांच्यातर्फे ता. १२ व १३ ला राजमाता अहल्याबाई होळकर-जीवन व कार्य या विषयावर परिसंवाद होणार आहे. उद्घाटन प्रसंगी डॉ. चंद्रकांत अभंग उपस्थित राहतील. अध्यक्षस्थान प्राचार्य. डॉ. ए. बी. राजगे भूषवतील.

दोन दिवसांच्या परिसंवादात विनया खडपेकर, संजय सोनवणी, डॉ. यशपाल भिंगेजी, डॉ. तानाजी हवालदार, प्रा. काशिलिंग गावडे, प्रा. महेश घाडगे, डॉ. किशोर खिलारे, निलांबरी गाणू, डॉ. पद्ममाकर प्रभूणे, डॉ. महेश कार्ला, छाया राजे आदी तज्ज्ञ व्यक्ती परिसंवादात सहभागी होऊन अहल्यादेवी होळकर यांच्या कार्यासंबंधीच्या पैलूवर विविध दृष्टिकोनातून मांडणी करणार आहेत. इतिहास अधिविभागातील सभागृहात हा परिसंवाद होईल.

13 MAR 2018

पुढारी

जनसंपर्क कक्ष

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

अहिल्याबाई उत्तम प्रशासक

डॉ. अभंग यांचे प्रतिपादन : शिवाजी विद्यापीठात परिसंवाद

कोल्हापूर : प्रतिनिधी

माळव्याच्या जहागीरदार असलेल्या होळकर घराण्याच्या अहिल्याबाई होळकर अतिशय मुत्सदी, धोरणी, उत्तम प्रशासक आणि कणखर भूमिका घेणाऱ्या तत्त्वज्ञानी राणी होत्या. असे प्रतिपादन ज्येष्ठ इतिहास संशोधक डॉ. चंद्रकांत अभंग यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या अहिल्यादेवी होळकर अध्यासन, सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र आणि छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र यांच्या वतीने 'राजमाता अहिल्याबाई होळकर-जीवन व कार्य' या विषयावर दोन दिवसीय परिसंवादाचे अधिवाजन विद्यापीठाच्या इतिहास अधिविभागामध्ये करण्यात आले. यावेळी ते बोलत होते. अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. ए. बी. राजगे होते.

डॉ. अभंग म्हणाले, 'खंडेराव होळकर १७५४ मध्ये कुम्हेरच्या लढाईमध्ये धारातीर्थी पडल्यानंतर सासरे मल्हाराव होळकरांनी अहिल्याबाईंना सती जाण्यापासून रोखले. त्यांचे मतपरिवर्तन केले.

कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठात 'राजमाता अहिल्याबाई होळकर-जीवन व कार्य' या विषयावर बोलताना डॉ. चंद्रकांत अभंग, शेजारी डॉ. निलांबरी जगताप, डॉ. नीलिशा देसाई, डॉ. ए. बी. राजगे, डॉ. एन. डी. पारेकर.

प्रशासकीय व सैन्याच्या कामात त्यांना मल्हारावांनी निपुण केले होते. १७५४ नंतर अहिल्याबाई रसद पुरवठा अधिकारी म्हणून कार्यरत होत्या. राघोबांनी ज्यावेळेस अहिल्याबाईंवर आक्रमणाची तयारी केली त्यावेळेस इतर मराठा सरदारांनी अहिल्याबाईंचा पक्ष घेतला आणि राघोबांना माघारी फिरावे लागले. इंग्रजांच्या धोक्याकडे लक्ष वळविण्याचे मोठे काम अहिल्याबाईंनी केलेले होते. अहिल्याबाईंनी उत्तर, पूर्व, पश्चिम भारतामधील निरनिराळ्या ठिकाणांच्या नदीघाट आणि मंदिरे येथे पिण्याच्या पाण्याची सोय उपलब्ध करून दिलेली आहेत. हे त्यांचे कार्य लक्षात

घेण्यासारखे आहे. या माध्यमातून महाराष्ट्राचा धर्म अहिल्याबाईंनी भारतभर वाढविलेला आहे, हे आपल्याला दिसून येते.

प्राचार्य डॉ. ए. बी. राजगे म्हणाले, अहिल्याबाई होळकर या उच्चित न्यायदानासाठी प्रसिद्ध होत्या. प्रास्ताविक इतिहास अधिविभागप्रमुख डॉ. एन. डी. पारेकर यांनी तर संयोजक डॉ. निलांबरी जगताप यांनी पाहुण्यांचा परिचय तर डॉ. नीलिशा देसाई यांनी आभार मानले. डॉ. अविनाश पाले यांनी सूत्रसंचालन केले. 'यावेळी यशपाल धिंडे, विनयाताई करपेकर, दशरथ पारेकर, डॉ. अविनाश पाटील, श्रीमती छाया राजे उपस्थित होते.

13 MAR 2018

सकाळ

जनसंपर्क कक्ष

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

अहिल्यादेवी होळकर तत्त्वज्ञानी राणी

चंद्रकांत अभंग : शिवाजी विद्यापीठात परिसंवादाचे उद्घाटन

कोल्हापूर, ता. १२ : 'माळव्याच्या जहागीरदार असलेल्या होळकर घराण्याच्या अहिल्यादेवी होळकर अतिशय मुत्सदी, धोरणी, उत्तम प्रशासक व कणखर भूमिका घेणाऱ्या तत्त्वज्ञानी राणी होत,' असे प्रतिपादन ज्येष्ठ इतिहास संशोधक चंद्रकांत अभंग यांनी आज येथे केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या अहिल्यादेवी होळकर अध्यासन, सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्र आणि छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र यांच्या संयुक्त सहकार्याने 'राजमाता अहिल्यादेवी होळकर : जीवन व कार्य' विषयावर आयोजित परिसंवादाच्या उद्घाटन प्रसंगी ते बोलत होते. प्राचार्य डॉ. ए. बी. राजगे अध्यक्षस्थानी होते.

डॉ. अभंग म्हणाले, 'खंडेराव

कोल्हापूर : परिसंवादात बोलताना चंद्रकांत अभंग.

होळकर १७५४ मध्ये कुम्हेरच्या लढाईमध्ये धारातीर्थी पडल्यानंतर सासरे मल्हाराव होळकरांनी अहिल्यादेवींना सती जाण्यापासून रोखत, त्यांचे मतपरिवर्तन केले. प्रशासकीय व सैन्याच्या कामात त्यांना मल्हारावांनी निपुण केले होते. अहिल्यादेवींनी रसद पुरवठा अधिकारी म्हणून कार्य केले होते. मांगरूळ

भकवाडा येथील आठ गावे आपल्या ताब्यात घेण्यासाठी झालेल्या लढाईत त्यांनी तोफा, बैला अन्य युद्धसामग्री पाठविण्याचे व्यवस्थापन केले. रामपुरा, भांडपुरा या भागामध्ये तोफांचे कारखाने उभारले गेले होते. त्यांच्या जीवनातील जास्त काळ रामपुरा, भांडपुरा या गावांत गेल्याचे दिसून येते. त्यांच्याकडे सोनेरी पोषाखामध्ये स्त्रियाही होत्या. राघोबांनी ज्या वेळेस त्यांच्यावर आक्रमणाची तयारी केली, त्या वेळेस इतर मराठा सरदारांनी त्यांचा पक्ष घेतला आणि राघोबांना माघारी फिरावे लागले.'

ते म्हणाले, "अहिल्यादेवींनी उत्तर, पूर्व, पश्चिम भारतामधील निरनिराळ्या ठिकाणचे नदीघाट आणि मंदिरे येथे पिण्याच्या पाण्याची सोय उपलब्ध करून दिली. हे त्यांचे कार्य लक्षात घेण्यासारखे आहे. या

माध्यमातून महाराष्ट्राचा धर्म त्यांनी भारतभर वाढविलेला आहे, हे दिसून येते. शेतीच्या कामामध्ये परिवर्तन करणे, भिल्लना राज्यव्यवस्थेमध्ये सामावून घेण्याची दखल त्यांनी घेतली. महेश्वर नदीघाट व मंदिरांचे काम जवळजवळ २० ते ३० वर्षे सुरू होते. तेथील लोकांना रोजगार उपलब्ध होत होता. महेश्वरमध्ये त्यांनी महाराष्ट्र पद्धतीचा किल्ला निर्माण केला."

या प्रसंगी यशपाल धिंडे, विनया करपेकर, दशरथ पारेकर, डॉ. अविनाश पाटील उपस्थित होते. इतिहास अधिविभागप्रमुख डॉ. एन. डी. पारेकर यांनी प्रास्ताविक केले. संयोजक डॉ. नीलांबरी जगताप यांनी पाहुण्यांचा परिचय करून दिला. डॉ. अविनाश पाले यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. नीलिशा देसाई यांनी आभार मानले.

जनसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
= 2 JAN 2019
तरुण भारत

दिव्यांग हक्क कायद्यावर विद्यापीठात शुक्रवारी कार्यशाळा

कोल्हापूर : बॅरिस्टर बाळासाहेब खर्डेकर ज्ञान

स्रोत केंद्र- समावे-
शी शिक्षण संसाधन
केंद्र, यु.जी.सी.
स्कीम फॉर पर्सन
विथ डिसेबल आणि

सामाजिक वचिंतता व समावेशक धोरण अभ्यास
केंद्राच्या संयुक्त विद्यमानाने शुक्रवार दि. ४
रोजी 'जागतिक ब्रेल दिवस' विद्यापीठामध्ये
साजरा करण्यात येणार आहे. तसेच 'दिव्यांग
हक्क कायदा २०१६' या विषयावर कार्यशाळा
आयोजित केली आहे. प्रमुख पाहुणे म्हणून हेल्पर्स
ऑफ दी हॅन्डीकॅपच्या अध्यक्षा नसीमा हुरजूक
उपस्थित राहणार असून अध्यक्षस्थान कुलगुरु
डॉ. देवानंद शिंदे भूषविणार आहेत. तरी जास्तीत
जास्त दिव्यांग बंधू-भगिनींनी उपस्थित राहावे,
असे आवाहन संयोजकांतर्फे केले आहे.

जनसंपर्क कक्ष
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
= 8 JAN 2019
पुण्यनगरी

कोल्हापूर : विद्यापीठात जागतिक ब्रेल दिवसानिमित्त 'दिव्यांग हक्क कायदा' या विषयावर आयोजित एक दिवसीय कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी रोपट्यास पाणी घालताना डॉ. राजेंद्र हिरेमठ. सोबत नसीमा हुरजूक व इतर.

दिव्यांगांक डे सहायकाच्या भूमिकेतून पाहणे आवश्यक

- डॉ. राजेंद्र हिरेमठ

कोल्हापूर / प्रतिनिधी : शैक्षणिक, प्रशासकीय, क्रीडा, सांस्कृतिक यासारख्या अनेक क्षेत्रांमध्ये दिव्यांगांनी अत्यंत उंच भरारी घेतलेली आहे. त्यांच्याकडे सहानुभूतीने न पाहता सहायकाची भूमिका निभावण्याचे समाजाने ठरविल्यास दिव्यांग देश घडविण्यामध्ये निश्चितपणे हातभार लावतील, असे प्रतिपादन पुणे विद्यापीठाचे सिनेट सदस्य डॉ. राजेंद्र हिरेमठ यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या बॅ. बाळासाहेब खर्डेकर ज्ञान स्रोत केंद्र-समावेशी शिक्षण संसाधन केंद्र, यूजीसी स्कीम फॉर पर्सन विथ डिसेबल आणि सामाजिक चर्चितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्राच्या संयुक्त विद्यमाने जागतिक ब्रेल दिवसानिमित्त 'दिव्यांग हक्क

कायदा' या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. हिरेमठ बोलत होते. अध्यक्षस्थानी कुलसचिव डॉ. विलास नांदवडेकर होते.

हेल्पर्सच्या अध्यक्षा नसीमा हुरजूक म्हणाल्या, दिव्यांगांना कायद्याने प्राप्त झालेले हक्क सर्वच क्षेत्रांमध्ये अंमलात आणले जावेत, हा या कायद्याचा मुख्य उद्देश आहे. कुलसचिव डॉ. विलास नांदवडेकर म्हणाले, दिव्यांगांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी सामूहिक प्रयत्नांची गरज आहे. 'गगनाला पंख नवे' व 'दिव्यांगज' ही लघुचित्रफीत दाखविण्यात आली. डॉ. अंजली निगवेकर यांची संगीत व नाट्यशास्त्र अधिविभाग प्रमुखपदी नियुक्ती झाल्याबद्दल सत्कार करण्यात आला. डॉ. नमिता खोत यांनी प्रास्ताविक केले. डॉ. प्रतिभा देसाई यांनी पाहुण्यांचा परिचय करून दिला.

लोकमत

दिव्यांग हे सर्वसामान्यांपेक्षा वेगळे नाहीत : राजेंद्र हिरेमठ शिवाजी विद्यापीठातील कार्यशाळा

लोकमत न्यून नेटवर्क

कोल्हापूर : क्षमता, पात्रतेचा विचार केला, तर दिव्यांग सर्वसामान्यांपेक्षा वेगळे नाहीत. शैक्षणिक, प्रशासकीय, क्रीडा, सांस्कृतिक अशा अनेक क्षेत्रांमध्ये दिव्यांगांनी उंच भरारी घेतली आहे. त्यांच्या सहायकाची भूमिका समाजाने निभाववी, असे प्रतिपादन सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठाचे अधिसभा सदस्य डॉ. राजेंद्र हिरेमठ यांनी शुक्रवारी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या बॅ. बाळासाहेब खर्डेकर ज्ञानस्रोत केंद्र-समावेशी शिक्षण संसाधन केंद्र, यू. जी. सी. स्कीम फॉर पर्सन विथ हिरेमठ आणि सामाजिक चर्चितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्राच्यावतीने जागतिक ब्रेल दिनानिमित्त आयोजित 'दिव्यांग हक्क कायदा २०१६' या विषयावरील कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी ते बोलत होते. राजर्षी शाहू स्भागृहातील या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कुलसचिव डॉ. विलास नांदवडेकर, पुणे विद्यापीठातील सेंटा फॉर इन्क्लुझिव्ह एज्युकेशन आणि

हक्क अंमलात आणावेत

हेल्प्स ऑफ दी हँडिडेपच्या अध्यक्षा नसीमा हुरजूक म्हणाल्या दिव्यांगांना कायद्याने प्राप्त झालेले हक्क सर्वच क्षेत्रांमध्ये अंमलात आणावेत. अडचणीकडे संधी देण्यातून नवी दृष्टी निर्माण करण्यासाठी त्यांना बळ देणे गरजेचे आहे.

अस्मिरीधिलीटीचे सभनयक धनेरुत भाले प्रमुख उपास्यन लाले नांदवडेकर म्हणाले, दिव्यांगांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी सामूहिक प्रयत्न केल्यास जगातमध्ये ते आघाडी होतील. कार्यशाळेचे उद्घाटन करत उपस्थितांच्या हस्त गणना बाबत घालून झाले यामुळे समाजात दिव्यांग हे वेगळे नाहीत असे दाखविण्या साठीत वेगळ्यात आधिर्विभागामुळे ही कार्यशाळा निगधेकर यांचा सत्कार करत संपोन्नक डॉ. नमिता खोत यांनी स्वागत केले डॉ. प्रतिभा देसाई यांनी पाहुण्यांचा परिचय करून दिले डॉ. नंदा पांडेकर यांनी आभार मानले

9 JAN 2019

तरुण भारत

जनसंपर्क कक्ष

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दिव्यांगांकडे सहायकाच्या भूमिकेतून पहावे

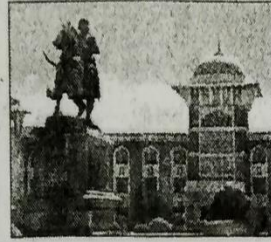
डॉ. राजेंद्र हिरेमठ यांचे प्रतिपादन : शिवाजी विद्यापीठात दिव्यांग हक्क कायदा कार्यशाळा उत्साहात

प्रतिनिधी

कोल्हापूर

शैक्षणिक, प्रशासकीय, क्रीडा, सांस्कृतिक क्षेत्रांमध्ये दिव्यांगांनी भरारी घेतली आहे. दिव्यांगांकडे समाजाने सहायकाची भूमिकेतून पहावे. त्यातून दिव्यांग देश घडवण्यामध्ये निश्चितपणे हातभार लावतील, असे प्रतिपादन सावित्रीबाई पुणे विद्यापीठाचे सिनेट सदस्य डॉ. राजेंद्र हिरेमठ यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या डॉ. बाळासाहेब खर्डकर ज्ञानस्रोत केंद्र-समावेशी शिक्षण संसाधन केंद्र, यु.जी.सी. स्कीम फॉर पर्सन विथ डिसेबल आणि सामाजिक वंचितता व समावेशक धोरण अभ्यास केंद्राच्या संयुक्त विद्यमाने जागतिक ब्रेल दिनी 'दिव्यांग हक्क कायदा २०१६' वर कार्यशाळा घेण्यात आली. कार्यशाळेच्या उद्घाटन प्रसंगी ते प्रमुख

पाहुणे म्हणून बोलत होते. छ.राजर्षी शाहू सिनेट सभागृहात झालेल्या या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कुलसचिव डॉ. विलास नांदवडेकर होते. यावेळी सेंटर फॉर इन्क्लुझिव्ह एज्युकेशन आणि अक्सेसिबिलिटी, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील समन्वयक धनंजय भोले होते.

पुढे डॉ. हिरेमठ म्हणाले, दिव्यांगांना अधिकार प्रदान करण्याचे मोठे कार्य सरकारने सुरू केले आहे. मनामध्ये दिव्यांगांप्रती

वेगळेपणाची असलेली भावना नष्ट झाल्यानंतर ही दरी कमी होणार आहे. तयासाठी सर्वसामान्यांमध्ये जाणीवजागृती आवश्यक आहे. क्षमता आणि पात्रतेचा विचार केला तर दिव्यांग सर्वसामान्यांमिखा वेगळे नसल्याचे त्यांनी सांगितले.

हेल्थस ऑफ दी-हॅन्डीकॅम्पच्या अध्यक्ष नसीमा हुसैन म्हणाल्या, दिव्यांगांना कायद्याने प्राप्त झालेले हक्क सर्वच क्षेत्रांमध्ये अंमलात आणले जावेत, हा या कायद्याचा मुख्य उद्देश आहे. कायद्याने दिव्यांगांना समान संधी, हक्क आणि संरक्षण प्राप्त होण्यासाठी मदत झालेली आहे.

अडचणींकडे संधी म्हणून पाहून नवी दृष्टी निर्माण करण्यासाठी दिव्यांगांना बळ देणे गरजेचे आहे. विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. विलास नांदवडेकर म्हणाले, दिव्यांगांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी

सामुहीक प्रयत्न केल्यास जगामध्ये ते आदर्शवित होतील. विद्यापीठ व संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये दिव्यांगांना सहजपणे वावरता येईल यासाठी प्रयत्न केले जात आहेत. योग्य वयात दिशा मिळाली तर समाजामध्ये त्यांचे जगणे सुसह्य होणार असल्याचे त्यांनी सांगितले. दिव्यांगांच्या कौशल्येच्या समावेश असलेल्या 'गणतंत्रात पक्ष नवे' व 'दिव्यांगज' लघुचित्रफीत दाखवण्यात आली. याप्रसंगी, डॉ. अंजली निगडकर यांनी संगीत व नाटयशास्त्र अधिविभाग प्रमुखपदी नियुक्ती झाल्याबद्दल विशेष सत्कार करण्यात आला.

संयोजक डॉ. नमिता खोत यांनी स्वागत केले. डॉ. प्रतिभा देसाई यांनी प्रास्ताविक केले. डॉ. नंदा पौरेकर यांनी आभार मानले.